

بسمه تعالی

وزارت نیرو

کمیته ملی آبیاری و زهکشی

IRNCID

خبرنامه شماره ۱۳

NEWS LETTER

خرداد ۱۳۷۴ June 1995

دوست محترم

بیان منابع آب کشور بیانگر این واقعیت است که ذخائر آبهای زیرزمینی نقش بسیار تعیین کننده‌ای در بهره‌برداری از این منابع را بعهده داشته و حیات اقتصادی و اجتماعی مردم به پایداری بهره‌گیری کمی و کیفی از این ذخائر وابسته است. همراه با افزایش تقاضای آب و امکان دستیابی نسبتاً ساده و ارزان به آبهای زیرزمینی موجودیت این منابع با ارزش را بعلت برداشتهای بی‌رویه و بی‌برنامه با بحران مواجه ساخته است، متأسفانه در این رهگذر عدم هماهنگی بخشهای مختلف اجرائی کشور از یکطرف و ناآگاهیهای بهره‌برداران از طرف دیگر سبب تسریع در روند وقوع فاجعه از دست رفتن غیر قابل بازگشت منابع آبهای زیرزمینی گردیده است.

برگزاری نشستهای علمی و فنی به منظور ارتقاء آگاهی عموم و اعلان پیدایش خطرات ناشی از افت و تخلیه آبهای زیرزمینی شرط لازم برای فراهم آوردن بستر مناسب جهت کنترل این روند تخریبی خواهد بود ولی به هیچ وجه کافی نیست بلکه مسئولین و دست‌اندرکاران سازمان و تشکیلات مدیریت و برنامه ریزی منابع آب کشور باید نسبت به انجام و پیگیری تصمیماتی که توسط کارشناسان و متخصصین کشور در چنین نشست‌هایی اتخاذ می‌گردد مجدانه کوشش نمایند. از آنجمله پیشنهادهایی که در کنفرانس سال ۱۳۷۳ کرمان تحت عنوان «کنفرانس ملی منابع آب زیرزمینی با تأکید بر مدیریت بهره‌برداری در مناطق خشک و نیمه خشک» و سمینار سال جاری در مشهد تحت عنوان «بحران آبهای زیرزمینی دشتهای خراسان» عنوان گردید می‌تواند بعنوان یک خط مشی فرارگیر مورد پذیرش و عمل مسئولین اجرائی کشور قرار گیرد. در این راستا همیاری و همکاری بهره‌برداران از این ذخائر زیرزمینی برای حفظ و پایداری این منابع که در واقع محافظت از منافع خود آنها بوده بسیار مؤثر و ثمربخش خواهد بود.

بلکه هشدار جدی به مدیران محترم است که مسئولانه و با دلواپسی به مصالح ملی و اجتماعی کشور توجه دارند.

قطعنامه سمینار بحران در منابع آبهای زیرزمینی استان خراسان (۷۴/۲/۲۷ لغایت ۷۴/۲/۲۷ - مشهد)

به یاری خداوند متعال و به میمنت سالروز ولادت حضرت امام هادی علیه‌السلام سمینار «بحران در منابع آبهای زیرزمینی استان خراسان» در روزهای ۲۵ تا ۲۷ اردیبهشت ماه ۱۳۷۴ به همت شرکت سهامی آب منطقه‌ای خراسان و با حضور نمایندگان محترم مردم در مجلس شورای اسلامی، معاونت محترم وزارت نیرو در امور آب، مسئولان اداری استان، جمعی از مسئولان وزارت نیرو و بیش از سیصد نفر از متخصصان صنعت آب کشور، اساتید دانشگاه، کارشناسان مهندسی مشاور و دانشجویان، در مشهد مقدس برگزار گردید. دو روز اول سمینار به ارائه سخنرانی‌ها و مقالات و روز سوم به اجرای برنامه‌های بازدید اختصاص داده شد.

در جلسه افتتاحیه پس از قرائت آیاتی از کلام الله مجید ابتدا دبیر محترم سمینار ضمن خوشامدگویی به شرکت کنندگان به معرفی برنامه و ارائه گزارش در زمینه چگونگی انتخاب مقالات پرداختند. سپس مطالبی از طرف مدیریت محترم عامل آب منطقه‌ای خراسان و مدیریت کل محترم امور آب استان ایراد شد و معاونت محترم وزارت نیرو ضمن اشاره به مشکلات و مسائل بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی، راه‌حلهایی را برای مقابله با مسائل موجود مطرح کردند.

جلسات بعدی سمینار به ارائه سخنرانی‌ها و مقالات علمی اختصاص یافت. طی این جلسات جمعاً تعداد ۱۵ مقاله و سه سخنرانی منتخب ایراد شد که موضوع غالب مقالات با توجه به هدف سمینار به معرفی وضعیت‌های بحرانی در منابع آب زیرزمینی مناطق مختلف استان و مسائل قبلی آن اختصاص داشت.

آنچه در این جا به سمع حضار محترم می‌رسد در واقع یک جمع بندی کلی از نقطه نظرات ابراز شده در سمینار می‌باشد و ذکر این نکته لازم است که این مطلب نه در قالب یک قطعنامه مرسوم سمینار

اول:

بروز بحران در شرایط کمی و کیفی منابع آب زیرزمینی استان خراسان واقعیت انکارناپذیری است که مورد تأیید کلیه متخصصان، کارشناسان و صاحب نظران صنعت آب کشور و مقامات و مسئولان ذیربط قرار دارد.

بحران مزبور ناشی از محدودیت امکانات طبیعی در مقام هجوم روز افزون مولفه های مصرف می باشد که قطعاً اثرات منفی معنی داری را در شرایط اجتماعی و اقتصادی منطقه بدنال خواهد داشت و بی شک بهره برداری های غیر اصولی و بی مبالاتی در مصرف و وقوع پدیده های نامطلوب را تسریع خواهد کرد.

دوم:

برگزاری چنین گردهمایی های علمی و ابران نظرات کارشناسی متکی بر مطالعه و تحقیق برای نمایاندن وجوه مختلف بحران ضروری است ولی نکته حائز اهمیت با توجه به ابعاد گسترده و عمومی بحران به اجرا گذاشتن تصمیمات و راه حل های پیشنهادی این گردهمایی ها است.

سوم:

براین اساس سمینار پیام مشخص و غیر قابل تردید خود را در مورد شرایط فاجعه آمیز منابع آب استان خراسان با اتکاء بر نتایج مطالعات، تحقیقات و با رویت علائم آشکار در روند رو بکاهش ذخایر آب زیرزمینی دشت ها و مناطق حساس اعلام می دارد و موکداً توصیه می کند که با انجام اقدامات هماهنگ از طرف مراجع مسئول، لااقل از شتاب موجود در تخریب این منابع کاسته شود. اهم اقدامات عاجلی که در حال حاضر می تواند مطرح شود بشرح زیر است:

۱- قوانین موجود در بسیاری از موارد جوابگوی نیازها، مسائل و مشکلات کنونی نیست و اعمال تجدید نظر و اصلاح این قوانین ضروری است.

۲- با توجه به اشراف کارشناسی و مسئولیت وزارت نیرو در امر صدور مجوزهای بهره برداری از منابع آب از اعمال نفوذ و دخالت های غیر مسئولانه در این امر باید بطور جدی جلوگیری شود.

۳- توصیه می شود کار ارزیابی استعداد های طبیعی منابع آب، تحولات زمانی و مکانی این منابع، شرایط استحصال آب و ابعاد مولفه های مصرف بعهدہ سیستم های مستقل مدیریت حوضه های آبریز در قالب شرکت های آب منطقه ای واگذار گردد.

۴- ضمن بهره گیری از شیوه های ترویجی، وضعیت اضطراری برای عموم تشریح و توجیه گردد و در این راستا بمنظور جلوگیری از هرگونه بهره برداری غیر مجاز قاطعانه اقدام شود.

۵- در قالب یک راهبرد منطقی، تولید محصولات کشاورزی در سطح

ملی، الگو و تراکم کشت به تناسب استعدادهای پایدار منابع آب طراحی و بمورد اجرا گذاشته شود.

۶- در برنامه های بهره برداری و توسعه منابع، آب بعنوان یک کالای اقتصادی مطرح و ارزش واقعی آن با توجه به شرایط مورد توجه قرار گیرد.

۷- بررسی های بیشتر و گسترده تری در زمینه استفاده از منابع آب با کیفیت نامطلوب مانند آب های شور، لب شور و پسابها برای مصارف مختلف بویژه کشاورزی و مرتعداری بعمل آید.

۸- ضمن استفاده از یک سیستم مشاوره علمی منطقه ای و با اتکاء به نتایج انبوه مطالعات مختلف موجود، روش های کاربردی آب و مولفه های مختلف مصرف بخصوص مصارف کشاورزی به تناسب شرایط در جهت افزایش راندمان و طبق کاهش تلفات مشخص و توصیه گردد.

۹- حفاظت کمی و کیفی منابع آب زیرزمینی بویژه جلوگیری از آلودگی های مختلف بطور جدی در قالب یک مدیریت واحد بمرحله اجرا گذاشته شود و در این زمینه قوانین موجود مورد ارزیابی و تجدید نظر قرار گیرد.

۱۰- ضمن قردانی از مسئولین محترم آب منطقه ای خراسان بخاطر طرح موضوع و تشکیل گردهمایی علمی برای اثبات نظرات ابران شده در مورد بروز قریب الوقوع شرایط حاد در منابع آب استان، انتظار دارد که این شرکت کماکان مسئولیت پیگیری مصوبات و نقطه نظرات این گردهمایی را با همکاری کلیه ارگانهای ذیربط عهده دار گردد و نتایج اقدامات بعمل آمده را در سمینارهای خاص که همه ساله تشکیل خواهد شد مطرح سازند.

۱۱- بدیهی است پیگیری نقطه نظرات قبلی در کنفرانس ملی منابع آب زیرزمینی کرمان که در شهریور ماه ۱۳۷۳ هماهنگ با نظرات این سمینار ابران شده اثرات مثبتی را بدنبال خواهد داشت.

۱۲- در خاتمه کلیه شرکت کنندگان محترم در سمینار، محققین و متخصصین محترمی که با ارائه مقالات ارزنده موجب اعتلای سطح علمی و تحقق اهداف سمینار را فراهم آورده اند سپاسگزاری می شود. همچنین لازم است مراتب تشکر جمعی بحضور برگزار کنندگان محترم سمینار بخصوص مسئولان محترم شرکت سهامی آب منطقه ای خراسان و شرکت مهندسین مشاور طوس آب تقدیم گردد.

آدرس: خیابان کریم خان زند، خیابان آبان جنوبی،

ساختمان شماره ۸۹

تلفن: ۸۹۴۲۹۶، ۸۹۶۲۶۹، ۸۹۶۶۴۹

تن خاک که هر ساله از ۴۲۳ میلیون هکتار از اراضی فاریاب دنیا هدر می‌رود باشد. تحقیقات انجام گرفته نشان می‌دهد که این ماده در کاهش تلفات رسوب تا ۹۷ درصد و در افزایش نفوذپذیری خاک تا ۲۵ درصد موثر می‌باشد. یک پاوند (۴۵۳ گرم) از این ماده برای ۱۰۲ مترمکعب آب آبیاری کفایت می‌نماید و قیمت هر پاوند آن ۱/۲۵ دلار می‌باشد.

معرفی کتاب جدید

کتاب راهنمای ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح‌های آبیاری و زهکشی و کنترل سیلاب که ترجمه‌ای است از
 THE ICID ENVIRONMENTAL CHECK-LIST
 COMPILED BY: J.F. MOCK. P.BOLTON,
 INTERNATIONAL ENVIRONMENTAL IMPACTS
 WORKING GROUP
 در مرحله پایانی چاپ می‌باشد امید است بزودی در دسترس علاقمندان قرار گیرد.

مجموعه مقالات هفتمین سمینار کمیته ملی آبیاری و زهکشی

تعدادی از مجموعه مقالات هفتمین سمینار آبیاری و زهکشی که در تاریخ ۳۱ مرداد لغایت ۲ شهریور ۱۳۷۳ در تهران برگزار گردید. در کمیته ملی آبیاری و زهکشی موجود می‌باشد علاقمندان می‌توانند با واریز ۱۵۰۰۰ ریال بابت هر جلد مجموعه مقالات و ارائه فیش آن به دبیرخانه کمیته ملی نسبت به دریافت آن اقدام نمایند. شماره حساب کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران ۱۱۲۵۸ بانک ملی شعبه فلسطین شمالی بنام آقایان وکیلی، ارشادی، انصاری، اسدالهی.

کتاب تحلیلی بر رانده‌های آبیاری

تعدادی از کتابهای تحلیلی برانده‌های آبیاری که توسط کمیته ملی آبیاری و زهکشی ترجمه و منتشر گردیده است در کمیته ملی موجود می‌باشد. علاقمندان می‌توانند با واریز ۵۰۰۰ ریال بابت هر جلد کتاب و ارائه فیش آن به دبیرخانه کمیته ملی آبیاری و زهکشی نسبت به دریافت آن اقدام نمایند.

افتتاح بخش دانشجویی کمیته ملی آبیاری و زهکشی در دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران

اولین بخش دانشجویی کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران با حضور اعضاء هیئت اجرایی کمیته ملی و اساتید و دانشجویان گروه مهندسی آبیاری و آبادانی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران در تاریخ ۷/۳/۷۴ در آمفی تاتر کتابخانه مرکزی این دانشکده افتتاح گردید. ابتدا جناب آقای دکتر رحیمی مدیر گروه مهندسی آبیاری و آبادانی ضمن خیرمقدم گوئی به اعضاء هیئت اجرایی افتتاح بخش دانشجویی در این دانشکده را تبریک گفته و ابراز امیدواری کردند که ارتباط بین دانشجویان و کمیته ملی روز بروز گسترش یابد، جناب آقای مهندس اسدالهی دبیر کمیته ملی آبیاری و زهکشی ضمن تشریح فعالیت‌های کمیته و اهداف و استراتژیهای مربوطه از دانشجویان خواستند که با همکاری نزدیک خود این کمیته را در رسیدن با اهداف از پیش تعیین شده یاری دهند و خود نیز در جریان کارهای اجرایی قرار گرفته و با محیطی که در آینده می‌خواهند وارد آن شوند آشنا گردند. سپس جناب آقای مهندس شکیبی مدیر کل بهره‌برداری از شبکه‌ها و سد های کشور مطالبی در ارتباط با چگونگی بهره‌برداری و نگهداری و وضعیت شبکه‌ها در حال حاضر بیان نمودند پس از آن جناب آقای دکتر نی‌ریزی و مهندس سیاهی اعضاء هیئت اجرایی کمیته ملی آبیاری و زهکشی ضمن تشریح گروه‌های کاری و برنامه‌های کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی ICID به سؤالات دانشجویان پاسخ دادند. فیلم «بحران آب» که از کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی ICID رسیده بود به نمایش گذاشته شد. در این ارتباط حدود ۱۰۰ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تقاضای عضویت در بخش دانشجویی کمیته را نموده و فرم‌های مربوطه را تکمیل کردند. از طرف کمیته ملی آبیاری اهدا گردید. در خاتمه جلسه‌ای با حضور اعضاء هیئت اجرایی کمیته و اساتید و نماینده دانشجویان در دفتر گروه مهندسی آبیاری و آبادانی تشکیل و برنامه‌های آینده و همکاری‌های بین بخش دانشجویی و کمیته ملی آبیاری و زهکشی تشریح شد. این گردهمایی در ساعت ۱۹/۳۰ پایان یافت.

اسلحه جدید در جهت مبارزه با فرسایش آبی

پودری بنام پولی اکریلامید (Polyacrylamide) قادر است از حمل ذرات خاک در حین جریان آب در آبیاری شیاری جلوگیری نماید. این ماده آلی شاید امیدی برای متوقف کردن بیش از ۲ بیلیون

DESIGN AND MANAGEMENT OF CENTER PIVOT IRRIGATION SYSTEMS TO THE INFILTRABILITY OF SOILS (water SA, 1994)

10. GUIDE FOR PREPARATION OF PLANS OF OPERATION AND MAINTENANCE OF IRRIGATION SYSTEMS IN INDIA (march 1994)

11. DRIP IRRIGATION IN INDIA (INCID July 94)

معرفی نرم افزار

۱- نام نرم افزار BALANCE

۲- هدف : تقویم آبیاری در ارتباط با نیارهای آبیاری و تخمین عملکرد محصول

۳- سخت افزار مورد نیاز IBM-PC micro-computer

۴- سیستم عامل MS/DOS

۴- زبان (برنامه) BASIC

آدرس تماس:

Company: Research institute for Irrigation And drainage

design division: Research for irrigation 136 Tzar Boris III blvd.

P.O.Box....

Postal code: 136 City: So fia

Country : Bulgaria

تغییر آدرس

با اطلاع کلیه علاقمندان می‌رساند که دفتر فنی آب وزارت نیرو، کمیته ملی آبیاری و زهکشی، کمیته ملی سدهای بزرگ، طرح تهیه استانداردهای مهندسی آب کشور موزه ملی آب دبیرخانه شماره ۲ شورای تحقیقات آب در ساختمان جدید واقع در خیابان کریمخان زند، خیابان آبان جنوبی، پلاک ۸۹ مستقر گردیده لطفاً مکاتبات خود را به آدرس فوق و یا شماره تلفن‌های ۸۹۶۶۶۴، ۸۹۶۲۶۹، ۸۹۴۲۹۶ برقرار نمایند.

«منابع»

1. INSTITUTIONAL PERSPECTIVES OF LAND RECLAMATION OPERATIONS IN PUNJAB (a case study IIMI, 1994)
2. FARMER-MANAGED IRRIGATION SYSTEMS IN CHITRAL (working paper No.29)
3. DECISION SUPPORT SYSTEM (DSS) FOR WATER DISTRIBUTION MANAGEMENT (working paper No.31)
4. MAINTENANCE OF IRRIGATION SYSTEMS (apractical guide for system managers 1992)
5. IRRIGATION MANAGEMENT TRAINING FOR INSTITUTIONAL DEVELOPMENT (a case study from malaysia IIMI 1994)
6. ORGANIZATION AND MANAGEMENT BY FARMERS IN THE CHHATTIS MAVJA IRRIGATION SYSTEM, NEPAL (IIMI 1994)
7. LOCALLY MANAGED IRRIGATION (Report No 2,3,4,6 IIMI 1994)
8. REHABILITATION OF IRRIGATION SYSTEMS IN SRILANKA (IIMI COUNTRY PAPER NO 11)
9. CRITERIA FOR ADAPTATION OF THE